

kai kollégákkal, s remélhetőleg értékelhető eredményeket hoz a jövőben! A 8 millió évvel ezelőtti egyedek paleobotanikai elemzése összehasonlítás alapú nyújthat ahhoz, hogy a ma ismert egyedekhez képest milyen mértékű evolúciós változásokon esett át ez a faj az elmúlt évmilliók alatt? Ezen eredmények továbbgondolása lehet: ha semmit nem változott ez idő alatt, vajon olyan „tökéletes” genetikai program fut ezekben az egyedekben, mely kiállta az évmilliók próbáját? Ehhez képest morális kérdés az emberi génállomány többszörös evolúciós változtatásnak kitett tesztje az australianopithecusoktól kezdve, a kihalt neander-völgyiekén át a homo sapienssel bezárólag. Más nézőpontból megvilágítva ugyanezt a kérdést, közel sem biztos, hogy a rögzült, mondhatni „bevált” evolúciós út jobb is, mint az emberi fajt jellemző flexibilis genetikai érzékenység. Hiszen a mocsárciprusok a bolygó speciális élettereire korlátozódnak, elsősorban éghajlati és élettani okok alapján, míg az ember a teljes bolygó életterének határait ostromolja. Kérdés kérdést generál, mindenki kedve szerint végigfuthat a neki tetsző irányel-

vek mentén szakterülete és vérmérséklete szerint!

Végezetül, a múlt után a jövőbe tekintve: sok oly természettudományos módszert nem ismerünk ma még, mely később mindennapos lesz. A mi felelősségünk hogy ezek a famatuzsálemek vizsgálhatóak legyenek a jövő ma még elképzelhetetlennek tűnő technológiáival is. A szénizotópos vizsgálatok pontosabbá válása nagyobb időintervallumok áttekinthetőségére is alkalmat nyújthat. A régészetben használt C14-es szénizotóp-vizsgálat 50 000 évvel ezelőtti nyújt megbízható eredményt oly módon, hogy a faégyűrrükre alapuló dendrokronológia alapján kalibrálni kell. A kalibrálatlan adatok-

ban egy i.e. 3000 év körüli dátum esetén 800 évnyi tévedés is lehet! Közérthetően szemléltetve ez olyan mértékű hibátényező jelent, mintha a hazánk történetében jelentős 1241-es muhi csata után a jelen kiadvány következne! (A sarkkörüi jégfúrások eredményeikben ± 1 millió évet ölelnek fel.) Némileg utópisztikusnak hangzik, de akár a szénizotóp alapú vizsgálatok előrehaladásával, akár egy nagyobb és pontosabb fúró és fúrástechnika megalkotásával, de ezen földtörténeti időhatárok kutathatósága kitágulhat. Jelen természettudományos ismereteinket alapul véve tehát későbbi több milliós eredmények is kontrollálhatóak lehetnek a bükkábrányi mocsárerdő adatai alapján.

A tudományágak rohamos fejlődésével új és nagy léptékű lehetőségek nyílnak meg mind a múlt, mind a jövő lehetséges változásainak kutatásában. Az előretekintés, s a jelenkor felelősségteljes tudománya is csupán nézőpontbeli stádiuma annak a folyamatnak, ahonnan próbáljuk megpillantani egy jövőbeli „Kleopátra óráát...”

Kép és szöveg: **Veres János**
régész, Herman Ottó Múzeum,
Miskolc

Új kiránduló célpontok Somogyban

Három újabbal gazdagodott a SEFAG Zrt. által működtetett közjóléti létesítmények száma. A Szabási-Rinya partján – Nagykorpád, Nagyatád és Szabás hármashatárán – alakította ki a Lábodi Vadászterület és Szabás hármashatárán – alakította ki a *Nagykorpád Földvár Erdei Pihenőt*. Egy, a római korig visszanyúló történetű régészeti emlékhely vált ezáltal látogathatóvá. Esőbeálló, 12 méteres fesztávú feszített szerkezetű híd, szalonnasütő hely és illemhelyek – ez képezi az új kirándulóhely felszereltségét. A létesítményt *Bogdán József* erdészeti igazgató avatta, és adta át a nagyközönségnek.

Ugyanazon a napon avatták a *Rinya-besenyő Sissy Fák Erdei Pihenőhelyet* is. Az 1898-ban, Erzsébet királyné tiszteletére telepített duglászfenyők – az úgynevezett Sissy fák közül 21 ma is él – mára már komoly, 30 méteres magasságot értek el. Alattuk alakították ki esőbeállóval, tűzrakóhellyel és illemhellyel a kiránduló célpontot.

A két új kirándulóhely közel nyolcmillió forintból valósult meg – jórészt pályázati források felhasználásá-

ból. *Ormai István* nagyatádi polgármester az érintett önkormányzatok, valamint a Rinya menti kistérség nevében megköszönte az erdészet és a SEFAG vezetésének azt az évtizedes együttműködést, melynek eredményeként a térségben évről évre gyarapodnak a közjóléti létesítmények

Egy későbbi időpontban, az OEE kaposvári helyi csoport rendezvénye keretében került sor a *Külső Győtapusztai Erdei Pihenő* avatására. Avatóbeszédében *Barkóczi István* vezérigazgató elmondta, hogy a Marcali Erdészet területén ez idáig nem volt hasonló létesítmény. A győtai kirándulóhely nyolcmil-

lió forintos beruházás eredménye. Az egykori erdész-, később vadászház rendbetételén kívül esőbeálló, hatvan négyzetméteres fedett építmény óriási kemencével, kút, illemhelyek – és ami a többi helyen nem készült – egy négyszáz méteres stabilizált úttal ellátott tanösvény létesült. A pihenőhely ötven-hatvan fős szabadtéri szakmai rendezvények, tanácskozások helyszínül is szolgálhat.

Mindehárom kirándulócentrumot a balatonfüredi Térségfejlesztési és Zöldövezet Tervező Iroda szakemberei tervezték.

Ahogy korábban utaltunk rá, az új létesítmények kialakítása jórészt pályázati források felhasználásából történt. *Nádas József*, a megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatósága igazgatója elmondta, hogy a megye számára sikeresnek tekinthető a közelmúlt. Az újonnan avatott létesítményekkel együtt egy év alatt 56 millió forinttal gazdagodtak Somogy erdőhöz kapcsolódó közjóléti létesítményei.

Kép és szöveg: **Detrich Miklós**